

TRETJA KATEHEZA

VELIKE BOŽJE SANJE

»MAR NISTA VEDELA, DA MORAM BITI V TEM, KAR JE MOJEGA OČETA?«

(Lk 2,49)

Nam, ki torej verujemo, je Ženin vedno lep.

Lep je Bog, Božja Beseda,

lep v telesu Device,

v katerem je sprejel človeško naravo, ne da bi izgubil božansko,

lepa je Beseda, rojena v podobi otroka, kajti kot otrok je pila mleko,

ko je bila še v materinem telesu, je spregovorilo nebo,

angeli so peli hvalo, zvezda je vodila tri kralje,

občudovali so ga v jasliah, hrano za krotke.

Lep je torej v nebesih in lep na zemlji,

lep v materinem telesu, lep v naročju staršev.

Lep je v čudežih, lep v trpljenju;

lep, ko vabi k življenju, lep, ko prezira smrt,

lep, ko žrtvuje svoje življenje in lep, ko znova vstane vanj,

lep na križu, lep v grobu, lep v nebesih.

Poslušajte to pesem z razumom

in ne dovolite slabotnemu mesu, da bi vam pogled odvrnil

od sijaja njegove lepote.

Najvišja in prava lepota je pravičnost,

Ne boste videli njegove lepote, če ga boste imeli za nepravičnega,

če je namreč pravičen povesod, je tudi lep povesod.

(sveti Avguštin, Razlaga psalmov 44,3).

»Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« (Lk 2,49) To so edine besede dečka Jezusa, ki nam jih posredujejo evangelisti, v evangelijih namreč ne srečamo drugih besed, ki bi jih Jezus izrekel kot otrok. Te besede imajo nedvomno globlji pomen, čeprav se nam na prvi pogled zdi, da Jezus z njimi izrazi nespoštovanje do Jožefa in Marije, ki sta vidno presenečena in jezna, ker ne razumeta, zakaj je ostal v Božjem templju, ne da bi jima povedal. Te dokaj skrivnostne besede pravzaprav izražajo skrivnost njegovega sinovstva in po njem sinovstvo vsakega človeka, kajti vsak otrok je od nekdanj ljubljene v Božjem srcu, še preden se stke v materinem telesu in še preden si ga zaželita njegova starša (velikokrat je tudi nezaželen, ker se prihod otrok ne sklada s človeškimi načrti). Zato lahko papež Frančišek odločno reče: »Vsak otrok, ki nastaja v notranjosti svoje matere, je v večnem načrtu Boga Očeta in njegove večne ljubezni: 'Preden sem te upodobil v materinem telesu, sem te poznal, preden si prišel iz materinega krila, sem te posvetil' (Jer 1,5). Vsak otrok je od vekomaj Bogu pri srcu in v trenutku, ko je spočet, se izpolni Stvarnikov večni sen. Pomislimo, koliko je ta zametek vreden od prvega trenutka spočetja! Pogledati ga moramo s tistim ljubeznivim pogledom nebeškega Očeta, ki vidi tisto, kar je onkraj vsakega zunanega videza« (AL 168). Ni le Jezus kot Božji Sin poklican k temu, da mora biti v tem, kar je njegovega Očeta, ampak vsak otrok, ki ni last svojih staršev, pripada nebeškemu Očetu, ki ima zanj vedno pripravljene velike in sijajne sanje, ki močno presegajo domišljijo in pričakovanje njegovih zemeljskih staršev. Ključno je torej vprašanje: Kakšne so Božje sanje za vsakega človeka? O čem sanja v želji, da bi vsi njegovi otroci lahko živeli krasno in izjemno življenje? Na to vprašanje je z veliko neposrednostjo in globino odgovoril sveti Janez Pavel II.: »Človek ne more živeti brez ljubezni. Sam sebi ostane nerazumljiv; njegovo življenje je brez smisla, če se mu ne razodene ljubezen, če ne najde ljubezni, če ljubezni ne izkusi in si je ne prisvoji, skratka, če ljubezni ni deležen« (Človekov odrešenik 10). Papež govori prav o razodetju ljubezni, o srečanju z ljubeznijo, o izkušanju ljubezni in celo o deleženju pri ljubezni in tako nakazuje, da je bolj kot notranji vzgib duše ali dejanje razdajanja, razodeta ljubezen, ljubezen, ki jo srečujemo, jo izkušamo in deležimo pri njej prava oseba, živa oseba in sam Kristus, ki »z razodetjem skrivnosti Očeta in njegove ljubezni človeku v polnosti razodeva človeka in mu odkriva njegovo najvišjo poklicanost« (GS 22). Božje sanje o ljubezni za vsakogar od nas pa niso abstraktne ali idilične. V Sinu, ki je Jožefa in Marijo presenetil z besedami, da mora biti v tem, kar je očetovega, se nam lahko razodeneta prava pot in resnična ljubezen. Ljubezen pa govori svoj jezik, uporablja izvorno besedišče in postaja meso na svoj način. Kako? Po

zakonu! Papež Benedikt XIV. zato pravi, da je le *»zakon, ki temelji na izključni in dokončni ljubezni, ... podoba odnosa Boga do svojega ljudstva, in nasprotno. Način, kako Bog ljubi, postane merilo človeške ljubezni«* (Bog je ljubezen 11). Pravzaprav ima beseda 'ljubezen' mnogovrstni pomen: *»govorimo o ljubezni do domovine, o ljubezni do poklica, o ljubezni med prijatelji, o ljubezni do dela, o ljubezni med starši in njihovimi otroki, med brati in sestrami ter sorodniki, o ljubezni do bližnjega in o ljubezni do Boga. V tem celotnem mnogovrstnem pomenu pa se vendar zdi ljubezen med možem in ženo, v kateri se telo in duša neločljivo stikata in v kateri se človeku poraja obljava nepremagljive sreče, kot pratip ljubezni v pravem pomenu besede, ob kateri na prvi pogled zbledijo vse druge oblike ljubezni«* (Bog je ljubezen 2). Prav zakonska ljubezen med možem in ženo razkriva odličnost Božje ljubezni, ki se je dovršila v Kristusu. To je jezik, v katerem se skriva resnično velika skrivnost. Že misel na to, da je Bog uporabil takšno ljubezen, da bi razodel svoje srce človeštvu razkriva del skrivnosti te resnice. Če seveda preberemo celotno Sveto pismo, še zlasti preroške knjige, vidimo, kako pogosto je Bog v jeziku zakonske ljubezni izrazil in razodel svoj edinstveni odnos do izvoljenega Izraelskega ljudstva. Vendar se še pred tem, ne le v kronološkem, ampak tudi v teološkem smislu, v Božji skrivnosti nakazuje veliko večja resnica: Bog se ne razodeva po zakonski ljubezni, ampak je zakonska ljubezen že od nekdanj prvotno razodetje Božjega obličja. *»Par, ki ljubi in posreduje življenje, je resnična in živa 'podoba' – (ne tista iz kamna ali zlata, ki jo dekalog prepoveduje) – zmožna je pokazati Boga stvarnika in odrešenika. ... V tej luči postane rodoviten odnos para podoba, skozi katero odkrijemo in opišemo skrivnost Boga, ki je temelj za krščansko pojmovanje Svete Trojice, ki v Bogu zre Očeta, Sina in Duha ljubezni. Troedini Bog je občestvo ljubezni in družina je njegov živi odsev. ... Ta trinitarični vidik para se odraža tudi v Pavlovi teologiji«* (AL 11). Ko apostol Pavel zapiše v Pismu Efežanom: *»Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se pridružil svoji ženi in bosta oba eno meso. Ta skrivnost je velika; jaz pa pravim: glede Kristusa in glede Cerkve«* (Ef 5,31-32), s tem trdi, da je imel Bog pri stvarjenju Adama in Eve, ki sta bila eno meso, v mislih veliko skrivnost v zvezi s Kristusom in Cerkvijo. Od stvarjenja sveta, še preden je oblikoval Adama in nato vzel rebro z njegove strani in ga prekril z mesom, in tako ustvaril Evo, je Bog predvidel svoje velike sanje, veliko skrivnost Kristusa in Cerkve, ki nam jo je danes razodel v Sinu. Papež Frančišek lahko torej z gotovostjo pravi: *»zato je 'želja, da bi osnovala družino (...), odločitev, da bosta del Božjih sanj, odločitev, da bosta sanjala z njim, odločitev, da bosta z njim gradila, da se bosta skupaj z njim vrgla v to pustolovščino'«* (AL 321). Velika skrivnost ni ideal ali resnica, ampak je resničen dogodek s konkretno obliko – križem – ki ga nihče ne bi mogel pričakovati in ki je na vedno nov in ustvarjalen način nenehno prisoten v

naši zgodovini. Kako? Kje? Kdaj? *»Zakonca torej spominjata Cerkev stalno na to, kar se je zgodilo na križu; drug za drugega in za otroke sta priči odrešenja, ki sta ga deležna po zakramentu«* (AL 72, ki navaja FC 13). To izpodbija vsesplošno prakso in površno pojmovanje, ki izkrivljata zakrament zakona: zakramenta zakona ne moremo razumeti in živeti kot da je *»družbena pogodba, nepomemben obred ali golo zunanje znamenje določene zaveze. Zakrament je dar za posvečenje in odrešenje zakoncev, kajti 'njuna medsebojna pripadnost je na temelju zakramentalnega znamenja stvarno ponavzočenje odnosa med Kristusom in Cerkvijo'«* (AL 72). S človeškimi besedami govorimo o veliki skrivnosti, da s svojo širino, višino in veličino, kakor papež Frančišek s preprostimi besedami zapiše, *»zakrament ni 'stvar' ali 'moč', kajti v resnici sam Kristus 'prihaja krščanskim zakoncem naproti z zakramentom zakona' ... In ostane z njimi ter jim daje moč, da bi hodili za njim in sprejemali svoj križ nase, da bi po svojih padcih vstajali, si medsebojno odpuščali, nosili bremena drug drugega'. Krščanski zakon je znamenje, ki ne kaže samo tega, kako zelo je Kristus – v zavezi potrjeni na križu – ljubil svojo Cerkev, temveč ponavzočuje to ljubezen v zakonski skupnosti«* (AL 73). Medsebojna ljubezen zakoncev je identična ljubezni, ki jo je Kristus na križu dal Cerkvi. Gre torej za izredno enačbo in že ob misli nanjo lahko zadrhtimo. Zakonci se po milosti zakramenta zakona ljubijo po Božje, ljubijo se po Božji milosti. Kdaj je Bog dosegel vrhunec svoje ljubezni? *»Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina«* (Jn 3,16). Zakonci spoznavajo in uresničujejo norost te Božje ljubezni v svetu. Kot pravi papež Frančišek: *»zakramentalna milost, ki izvira iz skrivnosti učlovečenja in velike noči, v kateri je Bog izrazil vso svojo ljubezen do človeštva in se z njim najtesneje združil, dejansko oblikuje in krepi celotno življenje zakoncev, celotno mrežo odnosov, ki jo pleteta med seboj, s svojimi otroki in svetom. Ko se soočata z izzivi, nista zakonca nikoli prepuščena le svojim lastnim močem. Poklicana sta, da na Božji dar odgovorita s svojim trudom, ustvarjalnostjo, vztrajnostjo in s svojim vsakodnevnim prizadevanjem; toda vedno bosta lahko klicala Svetega Duha, ki je posvetil njuno zvezo, da bi se prejeta milost pokazala v vsaki novi situaciji«* (AL 74). Seveda je njihova ljubezen *»nepopolno znamenje ljubezni med Kristusom in Cerkvijo«* (AL 72) in tudi analogija *»med parom mož-žena«* (AL 73) je nepopolna, kajti zakon, tudi tisti najuspešnejši, dovršeni in najsvetejši, ne morejo biti in ne smejo biti človekova izpolnitev. Vzrok za trpljenje mnogih današnjih družin je splošno prepričanje, da je njihov zakon izpolnitev njihovega dolgega hrepenenja in končni cilj. Zakonska ljubezen z zakoncem ni tisto, kar bi človeški osebi prinašalo srečo; pravzaprav ima vsak zakonec svoje omejitve, slabosti oziroma šibkosti, in zato ne more biti odgovor na velika ljubezenska pričakovanja drugega. Zakon ni nikoli cilj, ampak *»daje zakoncem v radostih*

njihove ljubezni in družinskega življenja že tu na zemlji predokus gostije Jagnjetove svatbe» (AL 73). Zakoncem torej ni namenjen tuzemski zakon, ampak večna zveza: zakon Ženina Kristusa z njegovo Nevesto Cerkvijo. Ko te temeljne usmeritve ni več, zakonska zaveza izgubi pomen in trdnost. Večna razsežnost je tista, ki ji daje pravi človeški priokus; brez nje vse postane brez okusa in zmedeno. To je vzrok za današnjo splošno krizo zakona in družine, ki ne prizanaša nikomur. Zakon je le predokus sreče, ne pa sreča sama. Bi radi bili srečni? Sreče ne skušajte najti, tako da večni dom skušate zgraditi v zakonu. Vrata zakona res vodijo k polnosti veselja, a če se ustavimo pri vratih, s tem tvegamo, da se nikoli ne bomo udeležili večne svatbe. Zato je družinam nujno treba resnicoljubno oznanjati evangelij Jezusa Kristusa in jim kazati, kako se »z učlovečenjem sprejme človeško ljubezen, jo očisti, dovrši in zakoncem s svojim Duhom podarja moč, da jo živijo, ko prežema vse njihovo življenje z vero, upanjem in ljubeznijo. Na ta način so zakonci tako rekoč posvečeni in z njegovo milostjo zidajo Kristusovo telo, ko sestavljajo domačo Cerkev« (AL 67). To ne pomeni, da moramo skrbeti za versko in duhovno dimenzijo družin, ampak da jim pomagamo doživljati izredno delo odrešenja, ki ga je Kristus dovršil za naše človeštvo: brez njega človeška ljubezen nikoli ne bo resnična, ampak bo izgubila izvorno lepoto. Cerkevno občestvo mora torej za družine nujno uporabiti najboljše vire, kajti, če drži, da je blagor družine »odločilnega pomena za prihodnost sveta in Cerkve« (AL 31) mora tako Cerkev gledati, da »bi v polnosti razumela svojo lastno skrivnost – tudi na krščansko družino, ki to skrivnost živi na povsem izviren način« (AL 67). V družini je v igri velika skrivnost Kristusa in Cerkve. Z reševanjem družine Cerkev torej ni le zvesta sebi, ampak tudi Bog pokaže svoje obličje svetu v človeškem mesu družinskih odnosov in tako dovrši svoje velike sanje za človeštvo.

V družini

V razmislek

1. Ali imajo velike Božje sanje za človeštvo kaj skupnega s človekovimi sanjami?
2. Zakon ni sreča, ampak le predokus sreče. Kakšne konkretne posledice ima ta trditev v zakonskem in družinskem življenju?

Za življenje

1. »Zakramentalna milost, ki izvira iz skrivnosti učlovečenja in velike noči, v kateri je Bog izrazil vso svojo ljubezen do človeštva in se z njim najtesneje združil, dejansko

oblikuje in krepi celotno življenje zakoncev, celotno mrežo odnosov, ki jo pleteta med seboj, s svojimi otroki in svetom. Ko se soočata z izzivi, nista zakonca nikoli prepuščena le svojim lastnim močem. Poklicana sta, da na Božji dar odgovorita s svojim trdom, ustvarjalnostjo, vztrajnostjo in s svojim vsakodnevnim prizadevanjem; toda vedno bosta lahko klicala Svetega Duha, ki je posvetil njuno zvezo, da bi se prejeta milost pokazala v vsaki novi situaciji» (AL 74). Kako Sveti Duh deluje v vašem zakonskem in družinskem življenju?

2. Medsebojna ljubezen po Božji milosti. Ljubezen po vzoru Božje ljubezni; medsebojna ljubezen po zgledu Kristusove ljubezni do Cerkve, do te mere, da je dal svoje življenje na križu. Kako lahko mi uresničujemo vse to?

V cerkvi

V razmislek

1. Zakaj je tako težko umestiti oznanjanje evangelija zakona in družine v cerkveno pastoralno služenje?
2. V družini je v igri velika skrivnost Kristusa in Cerkve. Kaj to pomeni?

Za življenje

1. *»Tako gleda Cerkev – da bi v polnosti razumela svojo lastno skrivnost – tudi na krščansko družino, ki to skrivnost živi na povsem izviren način« (AL 67). Kako lahko to storimo?*
2. Če drži, da je blagor družine *»odločilnega pomena za prihodnost sveta in Cerkve« (AL 31), kaj bi morala Cerkev storiti v svojem pastoralnem služenju?*